

Uued teadusdoktorid

Irina Kerna

23. mail 2014 kaitses Irina Kerna arstiteaduse filosoofiadoktori väitekirja „ADAM12 ja CILP geenide roll põlve osteoartiidi arengus“ (*The contribution of ADAM12 and CILP genes to the development of knee osteoarthritis*). Juhendajad olid prof Agu Tamm TÜ sisekliinikust ning vanemteadur Kalle Kisand TÜ bio- ja siirdemeditsiini instituudist. Oponeeris prof Kari Pulkki Ida-Soome Ülikoolist.

Osteoartriit (OA) on kõige levinum liigesehaigus, mille kujunemist mõjutavad ka geneetilisel tegurid. Uurimuse eesmärk oli selgitada põlve OA (POA) kahe kandidaatgeeni – ADAM12 (desintegriin ja metallopeptidaasi domeen 12) ja CILPi (kõhre keskmise kihi proteiin) – seotust POA patogeneesiga.

Uurimuses leiti seos ADAM12 geeni polümorfismide ja radioloogiliselt väljendunud POAga. Sarnaselt ADAM12-ga CILP mRNA ekspressioon sünoovias korreleerus fibroosi astmega. Mõlemad geenid avaldasid soospetsiifilist mõju varajase ja hilise radioloogiliselt väljendunud POA riskile ning fibrogenesile.

Uuring näitab ADAM12 ja CILP geeni seost OA patogeneesi eri aspektidega – ADAM12 geeni osalemist luu remodelleerimise protsessides ning ADAM12 ja CILP geeni osalemist sünoviaalse fibroosi arenemisel.

Ingrid Liiv

6. juunil 2014 kaitses Ingrid Liiv arstiteaduse filosoofiadoktori väitekirja „Autoimmuunregulaatorvalgu interaktsioon DNA-sõltuva proteiinkinaasiga ja seos apoptoosiga“ (*Autoimmune regulator protein kinase and role in apoptosis*). Juhendas prof Pärt Peterson TÜ bio- ja siirdemeditsiini instituudist. Oponeeris dotsent Hanna Jarva Helsingi Ülikoolist.

AIRE valk on transkriptsiooni faktor, mis reguleerib tüümuses koespetsiifiliste autoantigeenide ekspressiooni. AIRE geeni mutatsiooni tulemusena tekib autoimmuunne põlüendokrinopaatia (APECED).

Leiti, et AIRE mõjutab DNAs sõltuva proteiinkinaasi valgukompleksi ja et DNA-PK fosforüülib AIRE valgu aminohappeid positsioonides treoniin 68 ja seriin 156. Uuriti APECEDd põhjustavate AIRE valgu mutantide transkriptsioonilist aktiivsust AIREst sõltuvate koespetsiifiliste geenide ning interferoon- β geeni promootoril. Leiti, et AIRE HSRi domeenil on CARD (*caspase recruitment domain*) struktuur, mis on omane apoptoosiga ja põletikuga seotud valkudele. Kirjeldati AIRE HSR/CARD domeeni põhjustatud rakkude apoptoosi, mis esines ka tüümuse AIRE-positiivsetes epiteelirakkudes.

Liivi Maddison

9. juunil 2014 kaitses Liivi Maddison arstiteaduse filosoofiadoktori väitekirja „Kudede perfusioon ja metabolism intra-abdominaalse hüpertensiooniga patsientidel“ (*Tissue perfusion and metabolism during intra-abdominal hypertension*). Juhendajad olid prof Joel Starkopf ja vanemassistent Juri Karjagin TÜ anestesioloogia ja intensiivravi kliinikust. Oponeeris prof Vladimir Černý Praha Karli Ülikoolist.

Ligi kolmandikul kõrgeima astme intensiivravi vajavatest patsientidest esineb kõhuõõnesisese rõhu (KSR) tõus. KSRi tõusul üle 20 mm Hg võib kujuneda eluohtlik kõhuõõnesisene kompartmentsündroom ja sel juhul tuleb ravivõtteid kiiresti rakendada. KSRi I ja II astme tõusu ravi kohta juhiseid ei ole.

Töö eesmärk oli selgitada, kas KSRi I ja II astme tõus põhjustab muutusi kudede verevarustuses ja ainevahetuses.

Leiti, et KSRi tõus ei mõjuta oluliselt verevarustust eelnevalt vedelikravi saanud haigetel. Verevarustus oli halvenenud haigetel, kes olid operatsiooni eel söömata-joomata. Ainevahetuse hindamisel selgus, et KSRi I ja II astme tõus põhjustab hapnikuvaeguses tekkivate lõppproduktide kuhjumise.

Töö tulemuste põhjal võib öelda, et mõõdukas KSRi tõus põhjustab vaatamata selgetele kliiniliste sümptomite puudumisele koekahjustust.